

Morgendagens hørselsomsorg - kompetanse, kvalitet og kapasitet

Politisk sjef Merete J. Orholm og fagsjef hørsel Steinar Birkeland

Hørselskonferansen

Oslo, 24. november 2021

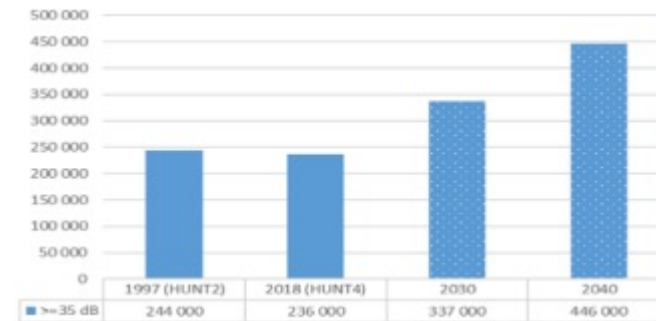

Utredning av tilbudet til hørselshemmede

- Utført av Hdir på oppdrag fra HOD i forlengelse av [Hjelpemiddelutvalgets rapport fra 2017](#)
- Hdir fikk HODs tilslutning til å avgrense oppdraget til primært å omfatte aldersbettinget hørselstap*
- [Tiltaksrapporten](#) ble offentliggjort i juni 2020
- Syv anbefalte tiltaksområder:
 - Lov/regelverk
 - Pasientinfo/veiledning
 - Ambulering
 - Etterkontroller
 - Læring og mestring
 - Avtalespesialister
 - Kommunalt kompetanseløft
- Tiltak skal ikke gå ut over dagens tjenestetilbud:
 - «Ved gjennomføring av tiltak bør det ... fokuseres på styrking eller som et minstekrav en opprettholdelse av eksisterende tjenestetilbud. Friske midler i form av overtidskompensasjon eller tilsetning av dedikert personell vil være aktuelt for alle foreslåtte tiltak som anvender fagpersonell under gjennomføring.» (s. 35)

*Stadig flere med nedsatt hørsel
(www.hlf.no/forekomst):

Kilde: FHI/Bo Engdahl: HUNT4 Hørsel
Forekomst, Presentasjon, 2020

Anbefalte tiltak fra Hdir (1-4)

1. Gjennomgang og tydeliggjøring av lov-/forskriftsreguleringen av hørselsomsorgen

- Ansvarsforhold og roller

2. Informasjon og veiledningsmateriale til brukere / pasienter

- Temaside på helsenorge.no
- Bruk av innbyggers egen side på helsenorge.no til nettkurs som del av behandlingsforløp

3. Ambulerende audiografer

- Rettet inn mot pasienter med mobilitetsutfordringer
- Legges opp som hjemmebesøk eller bruk av lokalmedisinske sentre
- Metode for å øke adopsjonsgrad av hjelpemidler
- Flerfaglig tilnærming, herunder også audiopedagoger og ØNH-leger, som forutsetter samhandling

4. Systematiske etterkontroller

- Teknisk-medisinske etterkontroller friskmeldes, men det pekes på forbedringspotensial innen det pedagogiske/psykososiale
- Forventet økt adopsjonsgrad av høreapparat og bedret livskvalitet

Anbefalte tiltak fra Hdir (5-7)

5. Lærings- og mestringstilbud

- Standardisering av kursmateriell for å redusere avhengighet av hørselsfaglig personell i gjennomføringen
- Utvikling av E-læringskurs
- Nok opplæring av høreapparatbrukere og nærpå personer forventes å føre til økt bruk av hjelpemidler og mer hensiktsmessig livsmestring

6. Økt bruk av avtalespesialister

- Økt behandlingsskapasitet hos ØNH-avtalespesialister kan effektivt møte en forventet økning i aldersbetinget hørselstap i befolkningen
- Tilsetting av hørselsfaglig personell og andre effektiviserende tiltak vil kunne gi mer høreapparatbehandling ved ØNH-avtaleklinikker

7. Kompetanseøkning i kommunene

- Utvikling/videreutvikling av veiledningsmateriell om arbeid med aldersbetinget hørselstap (kompetanseøkning innen kommunal helse/omsorg)
- Korte kurs for helsepersonell med utgangspunkt i krav, føringer og forventninger til kommunene
- Kommunal hørselskontakt som en del av helsestasjon for eldre
- Modellutvikling med hørselskontakt organisatorisk knyttet til tilbudet med helsestasjon til eldre (skal kun supplere andre helse/omsorgstilbud)

Påvirkningsarbeid på området

- [NASUs](#) høstmøte 2020: [Støtteuttalelse](#) til iverksettelse av foreslåtte tiltak i Hdirs rapport til HOD
- [Representantforslag](#) i Stortinget om nasjonal hørselsplan. Ambisjon om et helhetlig grep for hørselsområdet: *Alle brukergrupper – alle tilbud!* Fremmet av Sp, A, SV og MDG. Behandlet i Stortinget 11/2-21. Forslaget ble ikke vedtatt.
- HOD opplyste våren 2021 til HLF at de har startet å vurdere implementering av tiltaksrapportens forslag, men at pandemihåndteringen gjør at dette vil ta mer tid enn normalt.
- Relevante HLF-innspill til statsbudsjettarbeidet for 2022/23:
 - Støtter opp om tiltaksforslagene i Hdir-rapporten
 - Krav om maks 12 uker ventetidskrav ved hørselssentraler
 - Krav om tjenestetilbud innen tinnitus, Ménières og høreapparat/CI synliggjøres i oppdragsdokumentene til de regionale helseforetakene
- Ny regjering og et nytt storting, nye muligheter?

Kompetanse, kvalitet og kapasitet + innovasjon

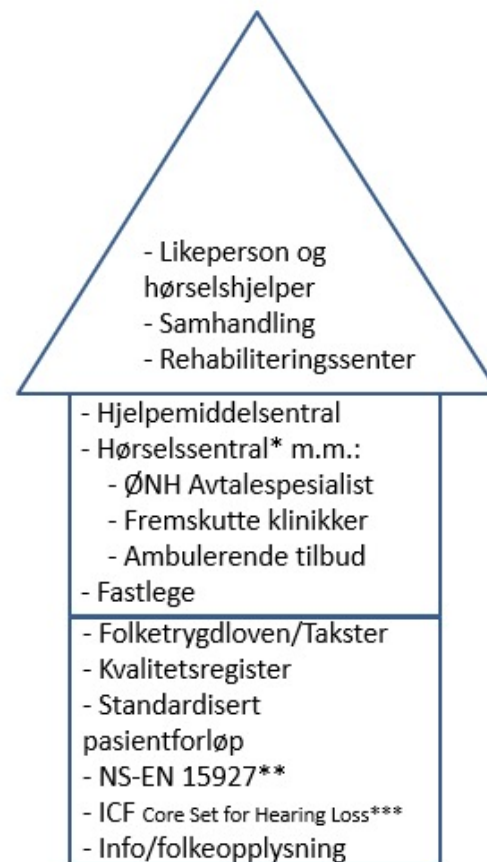
- Kompetanse:
 - Helsepersonell: Evidensbaserte metoder og prosedyrer
 - Likepersoner: Erfarne brukere/nærpersoner som er skolert og sertifisert av HLF
 - Brukere/pasienter/nærpersoner: Erfaringsbasert kunnskap
 - Primær kompetanseutfordring: Kommunalt nivå
- Kvalitet:
 - [Vedlegg 3 til ftrl § 10-7 bokstav b](#) – «Krav til kvalifikasjoner, regler for undersøkelse, krav til utstyr, lokaler mv. og om faglig medvirkning ved undersøkelse av hørselshemmede, avtrykk av øregang og tilpasning av høreapparat»
 - [«Avtale om samarbeid og finansiering mellom de regionale helseforetakene og Arbeids- og velferdsdirektoratet om formidling av høreapparat og tekniske hjelpemidler»](#)
 - [NS-EN 15927](#): «Tjenester tilknyttet formidling av høreapparater»
 - [ICF Core Set for Hearing Loss](#)
 - [Europeisk retningslinje for tinnitus](#): Diagnose, måling og behandling
- Kapasitet
 - Kapasiteten bør dimensjoneres ut fra ønsket kvalitetsnivå på hørselsomsorgen og forekomst av hørselstap, tinnitus o.l.
 - Helsemessig u hensiktsmessige ventetider ved hørselsklinikene og ellers i sektoren er et symptom på at tilbudet ikke dekker etterspørselen
 - Primær kapasitetsutfordring: Spesialisthelsetjenesten
- Innovasjon:
 - Tjenester: Ambulering – Samhandling – Kvalitetsnormering av hørselsklinikker – Kvalitetsregisterarbeid – Audiologisk E-rådgivning ...
 - Teknologi: Mobil journal – Digitalt otoskopi – Fjernjustering av høreapparater – ...

Morgendagens hørselsomsorg

- Intet er hugget i sten: «Utviklingen på hørselsområdet må følges for å kunne vurdere nye muligheter.» (s. 42)
- Vellykket videreutvikling av dagens hørselsomsorgsmodell forutsetter:
 - Implementering av Hdirs tiltaksforslag
 - Implementering av nasjonal hørselsplan
- Vellykket påvirkning på området forutsetter at hørselssektoren står sammen om beskrivelse av behov og krav om kompetanse, kvalitet, kapasitet og innovasjon
- Erfaringer:
 - Prosessen opp mot Hdir/HOD/Stortinget har økt bevisstheten om koblingen hørsel og helse/folkehelse*
 - Brukerorganisasjonen HLF + NASU & profesjonsforeningene → tyngde og troverdighet

HØRSELENS HUS

Integrert modell for høreapparatområdet

← Oppfølging- og rehabiliteringsloft

← Lett tilgjengelig klinisk 1. etasje

← Fundament med ressurskjeller

Vedlegg: Lenkeoversikt (I)

Utredning av tilbudet til hørselshemmede

- Hjelpemiddelutvalgets rapport: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/en-mer-effektiv-og-fremtidsrettet-hjelpemiddelformidling----for-okt-deltakelse-og-mestring/id2537779/>
- Hdirs tiltaksrapport: <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/utredning-av-tilbud-til-horselshemmede>

Påvirkningsarbeid på området

- NASU: <https://www.hlf.no/nasu>
- Støtteuttalelse fra NASU: <https://www.hlf.no/globalassets/prosjekter/nasu-referat-hostmotet-2020.pdf>
- Representantforslag i Stortinget: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=80260>
- Lancets rapport fra 2017: https://aldring-og-helse-media.s3.amazonaws.com/documents/Lancetrapport_-_norsk_versjon.pdf
- Lancets oppdatering fra 2020: <https://www.thelancet.com/infographics/dementia-risk>

Vedlegg: Lenkeoversikt (II)

Kompetanse, kvalitet og kapasitet + innovasjon

- Vedlegg 3: <https://lovdata.no/nav/rundskriv/v3-10-07b?q=h%C3%B8reapparat>
- Formidlingsstandard: <https://www.standard.no/no/Nettbutikk/produktkatalogen/Produktpresentasjon/?ProductID=486705>
- Samarbeidsavtale mellom de regionale helseforetakene og Arbeids- og velferdsdirektoratet om formidling av høreapparat og tekniske hjelpemidler: http://n-t-a-f.org/EU09AvtaleRHF_NAV.pdf
- ICF Core Set for Hearing Loss: <https://www.icf-research-branch.org/icf-core-sets-projects2/other-health-conditions/icf-core-set-for-hearing-loss>
- Europeisk retningslinje for tinnitus: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00106-019-0633-7>

Morgendagens hørselsomsorg

- **Dokumenter som regulerer hørselssentralens virksomhet:*
 - Avtale om samarbeid mellom de regionale helseforetakene og Arbeids- og velferdsdirektoratet om formidling av høreapparat og tekniske hjelpemidler: http://n-t-a-f.org/EU09AvtaleRHF_NAV.pdf
 - Rammeavtalen om høreapparattilpasning og formidling ved hørselssentraler og hos ØNH-avtalespesialister: https://www.hjelpemiddeldatabasen.no/news.asp?newsid=8570&x_newstype=7#accordion8
 - Vedlegg 3 til ftrl § 10-7 bokstav b – Krav til kvalifikasjoner, regler for undersøkelse, krav til utstyr, lokaler mv. og om faglig medvirkning ved undersøkelse av hørselshemmede, avtrykk av øregang og tilpasning av høreapparat: <https://lovdata.no/nav/rundskriv/v3-10-07b?q=h%C3%B8reapparat>
- ***NS-EN 15927 «Tjenester tilknyttet formidling av høreapparater»:* <https://www.standard.no/nettbutikk/produktkatalogen/produktpresentasjon/?ProductID=486705>
- ****ICF Core Set for Hearing Loss:* <https://www.icf-research-branch.org/icf-core-sets-projects2/other-health-conditions/icf-core-set-for-hearing-loss>

